

**A NEW DONATION FOR THE "TUDOR ARGHEZI" LIBRARY OF
"VASILE GOLDIS" WESTERN UNIVERSITY**

**UNE NOUVELLE DONATION FAIT A LA BIBLIOTHEQUE "TUDOR
ARGHEZI" DE L'UNIVERSITE DE L'OUEST "VASILE GOLDIS"**

**O NOUA DONATIE FACUTA BIBLIOTECII „TUDOR ARGHEZI” A
UNIVERSITATII DE VEST „VASILE GOLDIS” DIN ARAD**

Cezara LĂZĂRESCU, Ioana NISTOR
Biblioteca „Tudor Arghezi”,
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”
Bd. Revoluției, nr. 85-87, Arad
e-mail: bibliotecaro@yahoo.com

Abstract

On the occasion of 25 years of institutional history of the “Vasile Goldiș” Western University, the “Tudor Arghezi” University Library organized an exhibition of Romanian literary magazines, with numbers donated by Professor Paul Petroman, an active member of our academic community. Corresponding to the series of the thematic exhibitions that promote the University Library collections, the exhibition presents Romanian literary magazines of 19-20 centuries, highlighting the importance of the value of Romanian literary culture and the novelty of the donated journals.

Résumé

A l'occasion de 25 ans d'histoire institutionnelle de l'Université de l'Ouest "Vasile Goldiș" la Bibliothèque Universitaire "Tudor Arghezi" a organisé une exposition de revues littéraires roumaines, avec des numéros donnés par le professeur Paul Petroman, un membre actif de notre communauté universitaire. Encadrée dans la série d'expositions thématiques pour promouvoir le fonds de publications détenu par la Bibliothèque de l'Université, l'exposition présente des revues littéraires roumaines de XIXe et XXe siècles, soulignant l'importance de la valeur de la culture littéraire roumaine et la nouveauté de numéros donnés.

Rezumat

Cu prilejul a 25 de ani de istorie instituțională a Universității de Vest „Vasile Goldiș”, Biblioteca Universitară „Tudor Arghezi” a organizat o expoziție de reviste literare românești, cu numere donate de profesorul universitar Pavel Petroman, un membru activ al comunității noastre academice. Încadrându-se în seria expozițiilor tematice pentru promovarea fondului de publicații deținut de Biblioteca Universitară, expoziție prezintă reviste literare românești din secolele XIX-XX, subliniind importanța valorii culturii literare românești, insistând pe ineditul numerelor donate.

Key-words: *Library, exhibition, donation, Romanian literary magazines.*

Mots-clés: *bibliothèque, exposition, donation, revues littéraires roumaines.*

Cuvinte cheie: *Biblioteca, expoziție, donație, reviste literare românești.*

Profesorul universitar Pavel Petroman, personalitate marcantă a psihologiei, pedagogiei și filologiei din vestul României, a devenit în decursul anilor un membru activ al comunității noastre academice prin susținerea de conferințe de specialitate, publicarea de cărți, participarea la sesiuni științifice și multiple evenimente culturale, unele dintre acestea desfășurate în cadrul Bibliotecii Universitare. Impresionat de colecțiile deținute, a dorit să se alăture principalilor donatori de carte, oferindu-ne o mică dar relevantă parte a colecției de reviste aflată în biblioteca Domniei sale.

Cu ocazia aniversării a 25 de ani de istorie instituțională, am organizat o expoziție anuală cu aceste lucrări, în spațiul Bibliotecii de Științe Umaniste.

În continuare, vă prezentăm catalogul expoziției, insistând pe ineditul numerelor donate.

ALBINA. Revistă enciclopedică populară

Apare la București, săptămânal, cu trei serii de apariție: 1897-1916, 1922-1928, 1933-1937.

Numărul deținut de Bibliotecă: 45-46/5-12 august 1912 face parte din prima serie, avându-l Director pe Ion Kalinderu, iar din comitetul de redacție fac parte: George Coșbuc, Petre Dulfu, P.F. Năsturel, Gh. Adamescu, ș.a.

Din cuprins menționăm articolele: I. Kalinderu – Portretele bizantine în bisericile orientale și în ale noastre; Poezia la oi – Petre Dulfu; pr. I.C. Beldie – Pildele Mântuitorului culese din Sfintele Evanghelii. Fiecare număr conține rubrica „Pagina copiilor”, „Cronica săptămânii”, „Pagina glumeață”.

BOABE DE GRÂU

Revistă de cultură, apare la București (martie 1930-decembrie 1935). Fondator și redactor este Emanoil Bucuța, colaboratori: Jean Bart, Gala Galaction, Liviu Rebreanu, I. Agârbiceanu, Gib I. Mihăescu. Publicație cu caracter enciclopedic, cu apariție lunară, ilustrată, prezintă articole de istorie culturală și literară și informații despre conferințe, vernisaje, stagioni teatrale. Prețul unui exemplar era de 20 de lei, iar abonamentul pe an era de 200 de lei.

Numărul 8 (Octombrie 1930), existent în colecțiile Bibliotecii, cuprinde: N. Iorga – Liga culturală, Barbu Theodorescu – Date istorice din viața Ligii, Al. Borza – Grădina botanică din Cluj, I. Agârbiceanu – În Paresemi, cu un desen de A. Jiguidi.

CONVORBIRI LITERARE

Revistă fondată de Societatea „Junimea”. Apare la Iași, bilunar (1867-1872) și lunar (1872-1865), apoi la București, lunar (1885-1916; 1919-1944). Director a fost Iacob Negruzzi, care delegă apoi conducerea unui comitet format din foști elevi ai lui Titu Maiorescu, adevăratul lider spiritual al revistei: Mihail Dragomirescu, Simion Mehedinți, P. P. Negulescu, C. Rădulescu-Motru. În cadrul revistei colaborează Mihai Eminescu, care publică aici majoritatea poeziilor sale; Ion Creangă, Ion Luca Caragiale, Ioan Slavici, Vasile Alecsandri, George Coșbuc, Panait Cerna, Octavian Goga, Dinu Zamfirescu, I. Al. Brătescu Voinești și alți scriitori reprezentativi ai vremii.

Deținem numărul 7 din 1 octombrie 1875, în care semnează V. Conta – Teoria fatalismului, Ion Creangă – Soacra cu trei nurori, anunțul privind „Serbarea comemorativă pentru moartea Domnului Grigore Ghica Voevod” alături de discursurile rostite cu acest prilej ale lui N. Gane și D. Petrino.

FAMILIA

Revistă de cultură românească, care și-a început apariția la Budapesta, în anul 1865 la inițiativa și conducerea lui **Iosif Vulcan** (1841-1907). Apare neîntrerupt cu 3 numere lunar, până în anul 1880, când Iosif Vulcan transferă redacția la Oradea și continuă apariția săptămânală până în 1906. După această perioadă, apar cu întreruperi încă trei serii, până în anul 1965. După 1990 apare serie nouă – a V-a.

În colecțiile Bibliotecii noastre există numerele: 47/1869, 47/1874, 50/1875, 51/1875 (Budapesta) și 32/1890 (Oradea).

Spicuind din conținutul numerelor deținute, remarcăm:

Iosif Vulcan – *Principesei Elisabeta domn'a romanilor*, poezie cu șapte strofe și proză, cu ilustrație alb-negru realizată după fotograficul Adolfu Ranics; **V.A. Urechea** – *Despre fabule in genere și in special despre Cichindealu* (47/1869).

Alexandru Macedonschi (1854-1920) – *Călugărenii*, poezie declamată de Mihail Pascaly la Teatrul Circu din București cu ocazia inaugurării statuii lui Mihai Bravul 8/20 noiembrie 1874; **Simeonu Manguinca** – *De însemnătatea botaniceii românesci* (47/1874).

B.P. Hașdeu (1838-1907) – *Modulu alegerii Domniloru la Români, fragmentu din cursulu despre Dreptulu Constituționalu alu Romaniloru*; Iosif Vulcan – *Sarutarile iubitei* (50/1875).

Vasile Alesandri – *Legenda Ciocârliei*; **Lazaru P. Petrinu** – *Despre educațiunea femeiloru din America* (51/1975).

Radulescu-Niger – *Glossa. Memoriei lui Eminescu*; **V.R. Budicescu** – *Tinerețe: nebunețe. Novela*; **Vasilu L. Suci** – *Poesii poporale* (32/1890).

Fiecare număr cuprinde pagini sub genericul SALONUL dedicate vieții literare românești, Poșta redacțiunii, Abonații Familiei, ilustrații după lucrări celebre.

FĂT-FRUMOS

Apare la Suceava, ianuarie 1926 – decembrie 1933, apoi la Cernăuți, ianuarie, 1934 până în iunie 1940, apoi august, 1941 – iunie, 1944 și la Râmnicu Vâlcea, iulie – decembrie, 1944, avându-l ca director și editor pe profesor universitar, scriitor, publicist, folclorist și istoric literar, Leca Morariu (1888-1963). Publică literatură populară, studii istorico-literare, amintiri, scrisori inedite, note despre cărți și reviste.

În colecțiile Bibliotecii noastre există numerele: nr. 1-2 ianuarie-aprilie, 1936; nr. 2 martie-aprilie / 1938; nr. 2 martie-aprilie / 1942; nr. 3 mai-iunie / 1942.

Numărul 1-2 ianuarie-aprilie, 1936 este dedicat lui Liviu Rebreanu la împlinirea vârstei de 50 de ani. Cuprinde articole semnate de Gh.D. Mugar, At. Mitric, Liviu Rebreanu, Leca Morariu.

Din cuprinsul numărului din 1938, amintim: Leca Morariu – Constantin Morariu și „Codicele Pătrăuțean”, Filimon Taniac – Frumseța vechilor manuscripte bisericești.

Numărul 2 martie-aprilie / 1942 este dedicat lui Miron Costin, cuprinzând pagini semnate de Leca Morariu.

Numărul 3 mai-iunie / 1942 abordează deja și subiecte politice – Max Hacman – Regele Carol I cerând retrocedarea Bucovinei, Victor Morariu – „Ce e patria română” și „Was ist des Deutschen Vaterland”, Leonida Bodnărescu – Bucovineni la Procesul Memorandului.

Deținem suplimentele:

16 / 1940 : Leca Morariu – Creangă, Cernăuți, Tiparul Mitropolitul Silvestru, 36 pagini.

20/ 1942 : Leca Morariu – Mihai Eminescu, Cernăuți, Tipografia Glasul Bucovinei, 36 pagini.

FOAIA PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Apare la 2 iulie 1835 la Brașov, până la 24 februarie 1865, săptămânal, cu unele întreruperi, supliment cultural al Gazetei de Transilvania, la 1 ianuarie 1838 apare cu titlul Foaie literară, ca la 2 iulie să revină la denumirea completă. A fost condusă de George Barițiu, iar din 1850 de Iacob Mureșanu.

În colecțiile Bibliotecii noastre există colecția anului 1854, cu numerele: 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24-25, 26, 27, 28, 30, 31, 32-33, 34, 35, 36, 37, 38, 39-40, 41, 42, 43, 44, 49, 50, 51, 52, 53, în tom unic.

Atrage atenția în acest an publicarea „Documinte vechi pentru istoria nationala Transsilvana” 1374-1437, aflate în Archivo Lelesziensi. De asemenea, Indicele cronologic al Documentelor Bisericești între anii 1688-1752, dieta Fagarasului. Este publicată lista membrilor care contribuie la „FONDULU pentru tipărirea cartiloru romane folositoare cu pretiu catu se pote

mai efitinu; Rubrica deosebita lunga Fondulu Reuniunii F.R.” și Lista abonaților la Gazeta de Transilvania.

ÎNVĂȚĂTORUL SATULUI

Foaie bilunară, apare la 1 octombrie 1843 până în decembrie 1848 [1 ian. 1849 – dec. 1852], imprimată cu caractere chirilice, la Tipografia Colegiului Sf. Sava, redactor: Petrache Poenaru și apoi Nicolae Bălcescu. Cuprinde îndrumări practice pentru săteni.

În colecțiile Bibliotecii noastre există Nr. 25 din 1 octombrie 1847. Semnează Nicolae Manu, directorul departamentului,

MOFTUL ROMÂN

Revista apare la București, înființată la 24 ianuarie, 1893, director I.L. Caragiale (1852-1912), cu o periodicitate bisăptămânală, umoristică și literară, un număr costa 20 de bani.

În colecțiile Bibliotecii noastre există Nr. 23 din 2 septembrie 1901:

Coperta 1 și 4 prezintă caricaturile „În concediu” și „La vitrină”, de Nicolae Mantu (1871-1957), urmașul lui Constantin Jiguidi ca ilustrator al revistei. Epigramele sunt semnate cu pseudonimele P. Tracicus, Picolo, Celestin, Firfiric. Se anunță apariția Calendarului „Moftul Român” sub direcțiunea d-lui I.L. Caragiale, ce va conține proză și versuri humoristice, ilustrațiuni, epigrame, etc. Preț 1 leu exemplarul.

RAMURI

Revistă literară lunară, inițial cu orientare sămănătoristă, apoi tradiționalistă. Apare la Craiova, lunar (1905-1924), săptămânal (1915-1916), la Iași, bilunar (10 martie – 15 iulie 1917), la Craiova, lunar (1919-1927; 1928-1929; 1935-1945; ianuarie – mai 1947). Fondatori și conducători: C. Ș. Făgețel, D. Tomescu, N. Bănescu. Directori: N. Iorga (1923-1927), C. Ș. Făgețel (1928). Colaborează: criticul literar D. Tomescu, poezii G. Topârceanu, Elena Farago, Victor Eftimiu, prozatorii Emil Gârleanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu. Publică articole referitoare la educație, învățământ, cultură, filozofie, morală, religie, scrisori inedite, reproduceri după opere de artă, diverse fotografii.

În colecțiile Bibliotecii noastre există numerele: 2 (februarie 1928), 5 (mai 1928), 10-11 (octombrie-noiembrie 1929), 3-6 (martie-iunie 1944), nr. unic (1945), 7 (noiembrie 1934), 7-9 (iulie-decembrie 1935).

Numărul 2 (februarie 1928) cuprinde articolele: Radu Dragnea – Supunerea la tradiție,

REVISTA TEATRALĂ. Publicație teatrală-culturală

Apare la Brașov, din ianuarie 1913, organ al „Societății pentru Fond de Teatru Român”, cu șase numere pe an, până în august 1914. Redactor este Dr. Horia Petra-Petrescu, prozator, traducător, gazetar și dramaturg (1884-1962).

În colecțiile Bibliotecii noastre există Nr. 1 Anul II din 1914.

Remarcăm *Cuvântul de deschidere rostit de președintele adunării generale a S.T.R., V. Goldiș* în Caransebeș (8 noiembrie 1913). Horia Petra-Petrescu publică două analize literare: „Noaptea furtunoasă” și „Năpasta” precum și articole dedicate jubileului Caragiale. Revista mai cuprinde piesa de teatru „Frații Pădureanu” și 4 piese teatrale pentru copii. Se lansează 2 anunțuri pentru concursuri:

- *Premiile și ajutoarele* în sumă totală de 1000 de coroane provenind din fondul Procopie Cazotti;
- *Piesă teatrală originală*, inspirată din viața românilor din Transilvania, cu un premiu de 200 de coroane.

SALONUL LITERAR

Apare la Arad, începând cu 1 martie 1925, sub conducerea lui **Al. T. Stamatiad** (1885-1956), profesor la Liceul „Moise Nicoară”, sediul redacției fiind la adresa str. Ion Calvin, nr. 4. Pentru studenți, abonamentul la revistă era de 75 de lei, abonamentul întreg fiind de 110 lei.

Conține versuri și proze originale și traduceri, eseuri și recenzii, cronici literare și rubrica de „Însemnări literare”.

În colecțiile Bibliotecii noastre există primul (1/1925) și ultimul număr al revistei 12/1926 (mai, 1926).

1/1925 cuprinde: direcțiile revistei, exprimate de **D. Nanu** în articolul de fond publicat în primul număr al revistei - *Puterea ideii*; **Alexandru Macedonski** – *Nuvele fără oameni. Carte de poezii*; **Al. T. Stamatiad** – *Poeziile în primăvară și Timiditate*; **Perpessicius** – *Pastel neoclasic*; pagina de știri literare.

12/1926: G. Bogdan-Duică – *Amintiri*; D. Anghel – traduce *Plecarea* de H.D. Regnier; Prințul fericit de Oscar Wilde în traducerea lui Al. T. S.; V. Demetrius – *Adolescent*; Eugeniu Speranția – *Lumină ce cobori pe mine*; Perpessicius – *Câteva cuvinte despre Moise Nicoară*; Tudor Vianu – Două profesii de credință, sufragiul literar între Ion Minulescu și Liviu Rebreanu martie, 1926 organizat de Revista Ideea Europeană pentru decernarea „Premiului pentru literatură”; pagina de știri și însemnări literare.

VATRA ȘCOLARĂ.

Revistă pedagogică, apare la Sibiu bilunar, cu 2 serii: ianuarie-decembrie 1907 și februarie 1909 – mai 1914. Este redactată de un comitet format din P. Șpan, I. Lupaș, Timotei Popovici, V. Stan și N. Vătășan, redactor Dr. Vasile Stan.

Deținem numărul 3 martie 1912, în care menționăm articolele: A. Sica – *Rostul limbii materne în școala populară*; Nicolae Bembea – *Monografia școlii confesionale elementare din Branișca-Bicău, „Pagina de informațiuni”*.

Bibliografie

HANGIU, ION - *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*, Editura Institutului Cultural Român, București, 2004.

<http://alephnew.bibnat.ro/>

<http://cacheprod.bcub.ro/>

RĂDUICĂ, GEORGETA; RĂDUICĂ, NICOLIN – *Dicționarul presei românești (1731-1918)*, Editura Științifică, București, 1995.

